

1989, 30. srpna – Sdělení VONS č. 1059 „Rozsudek nad Renatou Pánovou a Josefem Raisem“ o rozsudku Okresního soudu v Českých Budějovicích odsuzujícím Renatou Pánovou k nepodmíněnému trestu odnětí svobody a k peněžitému trestu a Josefa Raise k podmíněnému trestu odnětí svobody a k peněžitému trestu pro přečin proti veřejnému pořádku za vylepování plakátů s textem Demokratické iniciativy vyzývající k účasti na tiché manifestaci 20. srpna 1989 a o pokračujícím trestním stíhání Renaty Pánové pro trestný čin schvalování trestného činu za rozvinutí transparentu s výzvou k osvobození politických vězňů na prvomájové manifestaci v Táboře.

Okresní soud v Českých Budějovicích uznal v hlavním líčení, konaném dne 18. 8. 1989, Renatu Pánovou a ing. Josefa Raise vinnými spácháním přečinu proti veřejnému pořádku podle § 6a, c zákona o přečinech. Renatu Pánovou odsoudil k trestu odnětí svobody v trvání tří měsíců nepodmíněně se zařazením do I. NVS a k peněžitému trestu ve výši 2000 Kčs a v případě nedobytnosti této částky k náhradnímu trestu odnětí svobody v trvání dvou týdnů. Josefa Raise odsoudil k trestu odnětí svobody v trvání 10 týdnů, přičemž tento trest podmíněně odložil na zkušební dobu tří let, a dále k peněžitému trestu ve výši 3000 Kčs a v případě nedobytnosti této částky k náhradnímu trestu odnětí svobody v trvání tří týdnů. Oba obviněné navíc odsoudil k trestu propadnutí věci, který se týká předmětů, jimiž nebo pomocí nichž byl přečin spáchán.¹

Rozsudek nenabyl právní moci, Renata Pánová se odvolala na místě, Josef Rais a prokurátor si ponechali zákonnou lhůtu na rozmyšlenou.²

Renata Pánová a ing. Josef Rais byli zadrženi krátce po půlnoci dne 3. 8. 1989, když v Českých Budějovicích vylepovali plakáty s textem Demokratické iniciativy, který zval občany k účasti na tiché manifestaci dne 20. 8. Manifestace se měla konat v Českých Budějovicích a měla být protestem proti vojenské intervenci do

Československa v srpnu 1968.³ Po jejich zadržení bylo oběma vysloveno podezření z přečinu proti veřejnému pořádku a v bytech obou byla provedena domovní prohlídka. Josef Rais byl propuštěn na svobodu, na Renatu Pánovou byla uvalena vazba. Ve vazbě zůstává i nyní, po odsouzení soudem prvního stupně. Její adresa je: R. P., nar. 3. 3. 1971, P. Ú. 11, 371 56 České Budějovice. Zatím není známo, kdy dojde k odvolacímu řízení.

Věc soudil samosoudce JUDr. Zdeněk Melichar. Jeho rozsudek je tvrdší než návrh prokurátora, který požadoval tresty v dolní polovině – tedy do tří měsíců – u obou obviněných, přičemž u R. Pánové nepodmíněný a u J. Raise podmíněný; prokurátor požadoval u obou peněžitý trest ve výši 1000 Kčs.

K osobě ing. Josefa Raise se nám zatím nepodařilo zjistit patřičné údaje, víme pouze, že je účastníkem hnutí Demokratická iniciativa.⁴

Renata Pánová, nar. 3. 3. 1971, je prodavačkou potravin. Bydlí v ul. Politických vězňů 1632, Tábor. Je účastnicí hnutí Demokratická iniciativa. Na prvomájovém průvodu v Táboře vystoupila s transparentem „Dialog – ne obušky a celý věznic“ se jmény V. Havla, J. Petrové, I. Jirouse, T. Dvořáka a H. Marvanové.⁵ Byla tehdy obviněna z trestného činu schvalování trestného činu (viz naše sdělení č. 1009)⁶ a v rámci tohoto trestního stíhání byla provedena 1. 5. 1989 domovní prohlídka v bytě, kde žije s rodiči, a rovněž prohlídka na jejím pracovišti. Nařídil ji mj. JUDr. Trefný, přečin objasňoval ppor. Klimkáč. Za tento trestný čin nebyla Renata Pánová dosud odsouzena, v případném soudním řízení, bude-li uznána vinnou, jí hrozí souhrnný trest až do jednoho roku odnětí svobody; v souhrnném trestu by byl zahrnut i již vyslovený tříměsíční trest za přečin proti veřejnému pořádku.⁷

Miroslav Pán, otec Renaty Pánové, se ohradil dopisem, adresovaným Jihočeské pravdě, proti článku Několik příkladů aneb co je pod povrchem, který tento orgán jihočeského KV KSČ zveřejnil 10. a 11. srpna 1989. Jeho autor M. Linhart se v něm snaží zdiskreditovat a očernit účastníky nezávislých iniciativ v Jihočeském kraji, mezi nimi i Renatu Pánovou. Při informování o její trestní věci nerespektuje zásadu presumpce neviny a zveřejňuje úryvky

básniček, které napsala jako dvanáctiletá dívka. Tyto verše byly impulzivní reakcí dítěte na perzekuci, již byl vystaven otec Renaty Pánové v rámci tzv. normalizace.

Stávající politické a společenské poměry jsou chráněny zákonem. V souladu s jeho literou jsou vězněni ti, kteří proti nim veřejně protestují. Novým prvkem této represe, ve světě zcela ojedinělým, je to, že do vězení jsou pro své kritické postoje, vyznačující se mírumilovností a nenásilím, posílány osmnáctileté dívky.⁸

Informace o Chartě 77, r. 12, 1989, č. 16, s. 13–14.

POZNÁMKY

¹ Renata Pánová a Josef Rais byli zadrženi 3. 8. 1989 deset minut po půlnoci příslušníky VB na náměstí Jana Žižky v Českých Budějovicích při rozšiřování výzvy uvozené oslovením „SVOBODNĚ SMÝŠLEJÍCÍ OBCANÉ“. Příslušníci VB byli na jejich počínání upozorněni anonymním telefonátem. U zadržených byla provedena osobní prohlídka. Ráno od šesti hodin proběhl výslech R. Pánové a před polednem J. Raise jako podezřelých ze spáchání přečinu proti veřejnému pořádku podle § 6, písm. c) zák. č. 150/69 Sb. a článku II, odst. 3 zákonného opatření předsednictva Federálního shromáždění ČSSR č. 10/89 Sb. ze 14. 2. 1989 ve formě spolupachatelství podle § 9, odst. 2 tr. zák. Vyhledavatel SNB – Obvodního oddělení VB České Budějovice ppor. Klinkáček vydal 3. 8. 1989 dvě usnesení, na jejichž základě se ještě téhož dne uskutečnila jednak domovní prohlídka v domě Raisova tchána v Praze-Nuslích, kde se nacházel i Raisův byt, a na chalupě rodiny Raisových v Rožďalovicích-Podolí, okr. Nymburk, jednak v bydlišti Renaty Pánové v Táboře.

Okresní prokurátor v Českých Budějovicích JUDr. Vladimír Vavera podal 4. 8. 1989 návrh na potrestání Raise a Pánové za spáchání přečinu proti veřejnému pořádku podle § 6, písm. a, c) zák. č. 150/69 Sb. Kromě rozšiřování letáků s výzvou k účasti na tichém pochodu 20. 8. 1989 v noci z 2. na 3. srpna 1989 byla Pánová obviněna z toho, že 1. 8. 1989 v tábořském hotelu Palcát seznámila další osoby s obsahem tohoto letáku. Téhož dne byla Pánová usnesením Okresního soudu v Českých Budějovicích (předseda senátu JUDr. Zdeněk Melichar) vzata do vazby, neboť údajně hrozilo nebezpečí, že bude pokračovat ve své trestné činnosti. Při výslechu mj. uvedla, že neshledává na letácích nic závadného. Vedle toho byla již v tu dobu trestně stíhána orgány SNB v Táboře pro trestný čin schvalování

trestného činu podle § 165, odst. 1 tr. zák. Josef Rais, který na rozdíl od Renaty Pánové svého činu litoval, byl propuštěn na svobodu.

Samosoudce Okresního soudu v Českých Budějovicích JUDr. Zdeněk Melichar v rozsudku vyneseném 18. 9. 1989 přihlédl k tomu, že se oba obžalovaní přiznali, byť na svou obhajobu uvedli, že se nedomnívají, že jejich jednání je trestné. Domnívali se, že výzva k tichému pochodu nemůže ohrozit veřejný pořádek, a nezjišťovali si proto, zda toto shromáždění bylo povoleno příslušným správním orgánem, či zda mu byla alespoň podána žádost. Další polehčující okolností bylo to, že oba dosud nebyli soudně trestáni, Pánové a druhou stranu uškodilo její paralelní trestní stíhání v Táboře. Hodnocení z místa bydliště vyznívala v podstatě kladně. U Raise bylo dále přihlídnuto k tomu, že v průběhu hlavního líčení prohlásil, že udělal unáhlený čin a že s obsahem letáku, který roznášel, nesouhlasí. Mezi propadnuté věci spadalo mj. i lepidlo Herkules, neboť ho Pánová využila k páchání údajné trestné činnosti. Výše uváděné dokumenty viz in: OS v Českých Budějovicích, soudní spis k případu Renaty Pánové a Josefa Raise, spis. zn. T 105/89. K hlavnímu líčení u Okresního soudu v Českých Budějovicích viz zprávu Alfreda Synka uloženou in: LP, Sb. VONS, inv. č. 12/5, sign. IV/6, kart. 10.

- ² Po skončení hlavního líčení 18. 8. 1989 vynesl JUDr. Melichar usnesení o ponechání R. Pánové ve vazbě, 30. 8. 1989 zamítl její stížnost proti tomuto usnesení Krajský soud v Českých Budějovicích. Proti rozsudku se odvolali oba odsouzení, kteří se domnívali, že spáchali maximálně přestupek. Okresní prokurátor v Českých Budějovicích JUDr. Vladimír Vavera se 25. 8. 1989 odvolal pouze proti výroku o trestu u Josefa Raise a požadoval, aby mu byl uložen nepodmíněný trest odnětí svobody. Senát Krajského soudu v Českých Budějovicích složený z předsedy JUDr. Josefa Chromého a soudců JUDr. Jana Bláhy a JUDr. Romana Bárty však 13. 9. 1989 rozsudek prvoinstančního soudu potvrdil. OS v Českých Budějovicích, soudní spis k případu Renaty Pánové a Josefa Raise, spis. zn. T 105/89.

- ³ Text dokumentu byl následující: „SVOBODNĚ SMÝŠLEJÍCÍ OBČANĚ,

21. srpna si připomeneme 21. výročí invaze vojsk států Varšavské smlouvy do Československa. Všichni dobře víme, co pro naši zemi tato invaze a pak i tzv. normalizace znamenala, jak bylo naloženo s vůlí lidu v roce 1968 a v letech následujících a jak je s ní nakládáno dnes. Důsledky uplynulého dvacetiletí se vznášejí jako ze dne na den obludnější hrozba nad hlavami samozvaných vládců, ale ti zůstávají slepí a dali jasně najevo, že sami oči neotevrou. Vyzýváme je tedy všichni společně, upozorňujeme je při každé příležitosti, že nás už nesmějí přehlížet a suverénně jednat naším jménem, upírat nám přirozená práva a důstojnost.

Připojme se k těm, kteří se dovolávají v těchto dnech pravdivého přehodnocení události roku 1968!

V neděli 20. srpna se sejdeme v 16 hodin v Českých Budějovicích na náměstí Jana Žižky k asi hodinovému tichému (!) pochodu – KORZU SVOBODY.

VYZÝVÁME K ÚČASTI KAŽDÉHO, KOMU NENÍ LHOSTEJNÁ MINULOST ANI BUDOUCNOST NAŠÍ ZEMĚ!

- Po přečtení předejte nebo sdělte obsah dalším přátelům.*“ OS v Českých Budějovicích, soudní spis k případu Renaty Pánové a Josefa Raise, spis. zn. T 105/89. Totožný leták rozšiřoval Jiří Jelínek téhož dne v Táboře a Sezimově Ústí. Viz sdělení VONS č. 1060 a 1113, dokumenty č. 1064 a 1117.
- ⁴ Josef Rais pracoval od 30. 6. 1986 jako vedoucí programátor-analytik podniku ČEZ – koncern ENERGETECHNIKA do 31. 7. 1989, kdy s ním byl na jeho vlastní žádost rozváznán pracovní poměr. Tamtéž, pracovní a občanské hodnocení Josefa Raise ze 14. 8. 1989
- ⁵ K případu Václava Havla viz sdělení VONS č. 911, 939, 940, 964, 965 a 1024, dokumenty č. 915, 943, 944, 968, 969 a 1028, a dokument č. 1197. K případu Jany Petrové a spol. viz sdělení VONS č. 910, 940, 964, 972, 982 a 1036, dokumenty č. 914, 944, 968, 976, 986 a 1040. K případu Ivana Jirouse trestně stíhaného a odsouzeného spolu s Jiřím Tichým viz sdělení VONS č. 830, 836, 869, 934, 954, 977, 989 a 1001, dokumenty č. 834, 840, 873, 938, 958, 981, 993 a 1005. K případu Tomáše Dvořáka a Hany Marvanové viz sdělení VONS č. 793, 807, 827, 828, 829, 837, 838, 893, 957, 961, 973, 1006 a 1108, dokumenty č. 797, 811, 831, 832, 833, 841, 842, 897, 961, 965, 977, 1010 a 1112.
- ⁶ Dokument č. 1013.
- ⁷ Renata Pánová byla obžalována okresní prokurátorkou v Táboře JUDr. Věrou Novou 21. 7. 1989 pro trestný čin schvalování trestného činu podle § 165, odst. 1 tr. zák. Okresní soud v Táboře odsoudil R. Pánovou 14. 9. 1989 pro trestný čin schvalování trestného činu ve spojení s předchozím odsouzením pro přečin proti veřejnému pořádku k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání šesti měsíců. Pánová se proti rozsudku odvolala. Senát Krajského soudu v Českých Budějovicích složený z předsedkyně JUDr. Jaroslavy Krybusové a soudců z povolání JUDr. Jindřicha Kuchyňky a JUDr. Jaromíra Valtra zrušil 30. 10. 1989 rozsudek Okresního soudu v Táboře a odsoudil Pánovou pro přečin proti veřejnému pořádku podle § 6, písm. a, c) zák. č. 150/69 Sb. ve spojení s předchozím odsouzením pro přečin proti veřejnému pořádku Okresním soudem v Českých Budějovicích a Krajským soudem v Českých Budějovicích k souhrnnému čtyřměsíčnímu trestu odnětí svobody se zařazením do I. nápravně výchovné skupiny. V rozsudku bylo uvedeno, že Pánová „v Táboře dne 1. 5. 1989 mezi 10:00 a 11:00 hodinou v prvomájovém průvodu poblíže tribuny na Leninově náměstí, za přihlížení účastníků prvomájové oslavy, rozvinula transparent, který sama zhotovila a jímž v rozporu s prvomájovou atmosférou propagovala jména osob známých protisocialistickou činností a tím rušila klidný a důstojný průběh prvomájové manifestace“. Obžaloba a rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích viz in: OS v Českých Budějovicích, soudní spis k případu Renaty

Pánové a Josefa Raise, spis. zn. T 105/89; též OS v Táboře, soudní spis k případu Jiřího Jelínka, spis. zn. 1 T 287/89.

Pánová byla 21. 9. 1989 eskortována k výkonu trestu do NVÚ Všehrady, přestože rozsudek doposud nenabyl právní moci. K tomu viz článek „Nové adresy politických vězňů“ in: *Informace o Chartě 77*, r. 12, 1989, č. 18, s. 19; též hlášení o změnách u Renaty Pánové podané Nápravně výchovným ústavem Všehrady 25. 9. 1989. Usnesením Okresního soudu v Českých Budějovicích (soudce JUDr. Zdeněk Melichar) z 15. 12. 1989 byl Josef Rais shledán účastníkem amnestie prezidenta republiky z 8. 12. 1989 a byl mu prominut jeho podmíněný trest. Senát Nejvyššího soudu ČR složený z předsedy JUDr. Petra Hrachovce a soudců JUDr. Miloše Jestřába a JUDr. Hany Fučíkové 27. 4. 1990 rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích a Krajského soudu v Českých Budějovicích ve věci Josefa Raise a Petry Pánové zrušil stejně jako všechna rozhodnutí obsahově na ně navazující, neboť oba soudy vyhodnotily v neprospěch obviněných některé důkazy. Nejvyšší soud zároveň zastavil jejich trestní stíhání, neboť byli účastníky amnestie prezidenta republiky z 8. 12. 1989. Již 24. 4. 1990 zrušil Nejvyšší soud ČR rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze 30. 10. 1989 a zprostil Pánovou v trestné věci vedené u Okresního soudu v Táboře obžaloby. Tím byl obnoven právní stav založený výrokem o trestu v rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích z 18. 8. 1989. Viz rozsudek Nejvyššího soudu ČR z 27. 4. 1990 uložený in: OS v Českých Budějovicích, soudní spis k případu Renaty Pánové a Josefa Raise, spis. zn. T 105/89.

- ⁸ S prosbou o intervenci ve prospěch Pánové se obrátila 24. 9. 1989 na předsedu Výboru československé veřejnosti pro lidská práva a humanitární spolupráci prof. Zdeňka Dienstbiera Julie Pacholíková (matka Jany Petrové). LP, Sb. VONS, inv. č. 12/5, sign. IV/7, kart. 10. Prof. Dienstbierovi adresovala svůj dopis ze 14. 10. 1989 s žádostí o pomoc pro Pánovou i Dana Seidlová. Tamtéž, sign. IV/2, kart. 10. S prosbou o pomoc pro Pánovou se obrátil na ministerskou předsedkyni Velké Británie Margaretu Thatcherovou dopisem z 28. 9. 1989 a na kardinála Františka Tomáška dopisem z 8. 10. 1989 Pavel Roubal. Tamtéž, sign. IV/3, kart. 10. Zde je též uložen dopis Pavla Roubala veřejnosti z 25. 9. 1989 s informací o případu R. Pánové s prosbou o uskutečnění protestů proti její perzekuci. Poděkování blíže neznámým osobám za projevy solidarity s Pánovou a zprávu o její situaci obsahoval dopis otce Renaty Pánové Miroslava Pána z 22. 9. 1989. Tamtéž, sign. IV/1, kart. 10. Případ měl i mezinárodní ohlas. Dne 22. 10. 1989 se na Okresní soud v Českých Budějovicích obrátil člen Amnesty International z Augsburgu Hans Stegmüller se žádostí o poskytnutí informací o kauze, případně zaslání rozsudku. OS v Českých Budějovicích, soudní spis k případu Renaty Pánové a Josefa Raise, spis. zn. T 105/89.